

гнучкості, адаптивності та інноваційності допоможе їм знайти нові можливості для розвитку та покращення конкурентних позицій на ринку.

Список використаних джерел:

1. Зоріна О.І., Сиволовська О.В. Маркетингова товарна політика: навчальний посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2015. 190 с.
2. Кифяк В.Ф., Кифяк О.В. Сучасні підходи до розрахунку обсягу наданих туристичних послуг, визначення чисельності туристів та прогнозування на майбутні періоди. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2018. № 1 (86). С. 41-48.
3. Global distribution system (GDS): definition and meaning. URL: <http://www.businessdictionary.com/definition/Global-Distribution-System-GDS.html>
4. Shatskaya Z. Global enterprises in the tourist industry. Paradigm of knowledge. 2018. Vol. 1. № 27. URL: <https://naukajournal.org/index.php/Paradigm/article/view/1439/1527>
5. Джинджоян В.В. Впровадження продуктових та процесних інновацій у збутову діяльність туристичних підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 9. С. 39-45.

Свіріденко В. Д.

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна

*Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри
туристичного та готельно-ресторанного бізнесу*

Нездоймінов С. Г.

СУЧАСНІ ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ ЕКСКУРСІЙ В ТУРИСТИЧНИХ ЦЕНТРАХ

Організація та проведення екскурсій є невід’ємною частиною туристичної діяльності. Роль екскурсій особливо зростає в нинішніх умовах воєнного стану та фактичної паралізованості туристичної сфери. Через війну туризм розвивається практично лише через активізацію екскурсій в туристичних центрах, зокрема існує попит в регіонах, які знаходяться у відносній безпеці та

у яких зосереджена велика кількість вимушених переселенців. Для даної категорії осіб цікаво знайомитися з історією іншого регіону, відвідувати культові місця, історичні пам'ятки, туристичні центри та інші атракції. У контексті цього актуальним вбачається дослідження сучасних форм проведення екскурсій в туристичних центрах. Сучасні екскурсоводи не цураються експериментувати використовуючи різні форми проведення екскурсії. Основна ціль цього полягає у підвищенні задоволеності клієнтів, покращення рівня взаємодії з екскурсантами, поліпшення сервісу в туристичних центрах. Українські науковці Т.Г. Сокол та І.І. Плиська, сучасні форми проведення екскурсій в туристичних центрах поділяють на два види [3]:

1) з використанням нових форм і методів (проведення індивідуальних екскурсій, проведення інтерактивних, в т.ч. квест-екскурсій, костюмованих екскурсій, новітніх музейних екскурсій тощо);

2) з використанням ІТ - технологій (мультимедійні технології, каталогізація об'єктів туристичної атракції, віртуальні музеї, віртуальні екскурсії, в т.ч. 3-D екскурсії, використання роботів-екскурсоводів, QR-кодів тощо).

З найбільш сучасних слід виділити квест - екскурсії, а також екскурсії, які передбачають активне використання ІТ - технологій. Зауважимо, що активному використанню ІТ - технологій в екскурсійній діяльності сприяли наступні чинники: розвиток ІТ - індустрії та як наслідок поява інформаційних технологій, які можна було використати в екскурсійній діяльності; пандемія Covid-19 та війна в Україні, що вплинуло на пошук напрямів проведення екскурсій у дистанційному форматі.

Окремої уваги заслуговують квест - екскурсії, які проводяться у форматі командної гри на швидкість мислення та руху. У ході квест-екскурсій члени команди вирішуються різноманітні логічні завдання, орієнтуються на місцевості, розгадують загадки, шукають рішення тощо. Такий формат дозволяє поєднати екскурсію з пошуком пригод. Квест-екскурсії проводять без екскурсовода, а учасники мають змогу в процесі гри ознайомлюватися з

певними історичними об'єктами, новими локаціями тощо. На сьогодні в Україні великою популярністю користуються квест – екскурсії, наприклад:

- Київ: «Слідами київських відьом і привидів», «Кримінальний Київ некримінальним поглядом», «Київські скарби», «Біла гвардія»;
- Львів: «Різноманіття життя на Землі», «Зачаровані лицарі»;
- Одеса: «Квест - екскурсія по Привозу», «Кримінальна Одеса»;
- Кам'янець-Подільський: «Загадкова квітка на камені. Місто-легенда» [2].

Найбільш сучасними формами проведення екскурсій в туристичних центрах є активне використання цифрових технологій. Зокрема, популярності набуває екскурсія за допомогою QR-кодів, у яких зашифрована певна подія, історичні відомості про туристичних об'єкт. Щоб розпізнати QR-код достатньо смартфона, який є практично в кожній людині, та спеціального додатка для зчитування (безкоштовно завантажується з Play Market або Apple Store). Використання QR-кодів дозволяє провести інтерактивну екскурсію [1].

В умовах останніх викликів, а саме пандемії covid-19 та війни в Україні виникла необхідність проведення віртуальних екскурсій. За рахунок сучасних інформаційних технологій, спеціального програмного забезпечення існує можливість проведення екскурсії віртуально не виходячи з дому за допомогою комп'ютера чи смартфона. Сучасні технології та графіка має можливість з точністю до деталей провести візуалізацію об'єктів екскурсії, музейних експонати тощо. Віртуальні екскурсії надають можливість проводити екскурсії віддалено, знімає будь-які географічні бар'єри. Зокрема, у рамках мистецького проекту Art Project існує можливість через інтернет потрапити в музейні зали і побачити у високій якості виставлені там твори мистецтва. Віртуальні екскурсії мають певні недоліки пов'язані з неможливістю задати питання, а також обмеженість вражень, які компенсуються значними перевагами у знятті географічних бар'єрів.

Таким чином, сучасні цифрові технології розвиваються і разом з ними розвивається й екскурсійна діяльність. Екскурсоводи в туристичних центрах надають екскурсійні послуги з використанням сучасних форм їх проведення [4].

Отже, до сучасних форм проведення екскурсій відносяться: квест - екскурсії, а також екскурсії з використанням сучасних цифрових технологій (QR-кодів, віртуальних екскурсій, мобільних пристроїв тощо). В умовах пандемії Covid-19 та війни в Україні зростає популярність у проведенні віртуальних екскурсій, які дозволяють їх відвідати не виходячи з дому. З урахуванням сучасних реалій та тенденцій можемо спрогнозувати, що майбутнє екскурсійної діяльності залежить від ступеня використання цифрових технологій.

Список використаних джерел:

1. Верес К.О. Інноваційні технології в екскурсійному супроводі. URL: <http://surl.li/fyrnf>
2. Піскунова Ю.О. Квест-екскурсія як інноваційна форма екскурсійної діяльності. *Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Одеса: ОНЕУ, 2019. С.853-856.*
3. Сокол Т.Г., Плиска І.І. Інноваційні способи і форми екскурсійної діяльності на ринку туристичних послуг України. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2017. № 47. С. 165-170.
4. Нездоймінов С.Г., Петрова А.С. Напрями підвищення конкурентоспроможності екскурсійних послуг туристичних підприємств. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal-15>.

Станєва А. І.

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна

*Науковий керівник – к. т. н., доцент кафедри
туристичного та готельно-ресторанного бізнесу*

Кунділовська Т. А.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ХАРЧУВАННЯ У КУРОРТНИХ ЗАКЛАДАХ РОЗМІЩЕННЯ

Туризм і рекреація – одна із важливих галузей, що впливає на розвиток Одеського регіону. Рекреація – це комплекс оздоровчих заходів, які